

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή: “Σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση”»

COM(2011) 870 final

(2012/C 351/10)

Εισηγήτρια: η κ. DARMANIN

Συνεισηγητής: ο κ. LANNOO

Στις 7 Δεκεμβρίου 2011, και σύμφωνα με το άρθρο 304 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα την

Ανακοίνωση της Επιτροπής προς το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή — Σχέδιο δράσης για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση

COM(2011) 870 final.

Το ειδικευμένο τμήμα «Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση», στο οποίο ανατέθηκαν οι σχετικές προπαρασκευαστικές εργασίες, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Αυγούστου 2012.

Κατά την 483η σύνοδο ολομέλειας, της 18ης και 19ης Σεπτεμβρίου 2012 (συνεδρίαση της 19ης Σεπτεμβρίου), η Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 174 ψήφους υπέρ και 3 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί το σχέδιο δράσης της ΕΕ για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση, μian εποχή κατά την οποία πολλές ευρωπαϊκές χώρες αντιμετωπίζουν αβέβαιες οικονομικές προοπτικές. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι η οικονομική ανάκαμψη της Ευρώπης μπορεί να επιτευχθεί μόνο αν η πολιτική για τις ΜμΕ κατέχει υψηλή θέση προτεραιότητας στο θεματολόγιο των Ευρωπαίων πολιτικών ιδυόντων. Επομένως, υποστηρίζει σαφώς τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών οργάνων να αυξήσουν την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, ώστε να αποτελέσει μέσο που μπορεί να αξιοποιηθεί από την πραγματική οικονομία.

1.2 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι ειδικά σχεδιασμένες δράσεις δεν θα μπορέσουν να αποβούν επιτυχείς χωρίς τη σαφή συμμετοχή των κρατών μελών. Η ΕΟΚΕ καλεί, συνεπώς, τα κράτη μέλη να εφαρμόσουν το σχέδιο δράσης και να διαθέσουν όλους τους δυνατούς μηχανισμούς στήριξης για τη χρηματοδότηση των ΜμΕ, με επικέντρωση στις προτεραιότερες της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Τα κράτη μέλη θα πρέπει, για παράδειγμα, να αναπτύξουν ταμεία εγγυοδοσίας και να αξιοποιούν καλύτερα τα χρηματοδοτικά μέσα των Διαρθρωτικών Ταμείων.

1.3 Η ΕΟΚΕ αναγνωρίζει ότι ο δανεισμός είναι και θα παραμείνει ένα από τα ευρύτερα χρησιμοποιούμενα μέσα για την ανάπτυξη των ΜμΕ. Επομένως, υποστηρίζει πλήρως τα κανονιστικά και τα χρηματοπιστωτικά μέτρα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της δανειακής χρηματοδότησης και των μέσων εγγυοδοσίας για την ανάπτυξη των ΜμΕ.

1.4 Η ΕΟΚΕ επιμένει ότι οι προτάσεις της Βασιλείας III πρέπει να εφαρμοστούν δεόντως στην Ευρώπη με την επικείμενη τέταρτη προσαρμογή της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΟΚΑ IV), προκειμένου να αποφευχθούν οι δυσμενείς επιπτώσεις στη χρηματοδότηση της πραγματικής οικονομίας.

1.5 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις της Επιτροπής για την προώθηση των επιχειρηματικών κεφαλαίων στην Ευρώπη. Είναι

ουσιώδες να δοθεί αποφασιστική νέα ώθηση στην ευρωπαϊκή αγορά επιχειρηματικών κεφαλαίων, ώστε να υπερνικηθούν οι ελλείψεις της αγοράς και οι κανονιστικοί φραγμοί και να καταστεί αυτό το τμήμα της αγοράς πιο ελκυστικό στους ιδιώτες επενδυτές.

1.6 Οι ευρωπαϊκές ΜμΕ παρουσιάζουν ποικιλομορφία και ανομοιογένεια. Για να βρουν πραγματική απήχηση σε αυτήν την ετερογενή ομάδα φορέων, οι πρωτοβουλίες για τη βελτίωση της πρόσβασης τους στη χρηματοδότηση πρέπει να αποτελούνται από ένα πλήρες χαρτοφυλάκιο ποικίλων καινοτόμων μέτρων που να λαμβάνουν υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους. Οι κοινωνικές επιχειρήσεις και τα ελεύθερα επαγγέλματα, για παράδειγμα, έχουν διαφορετικές νομικές μορφές και πρότυπα λειτουργίας από τις «παραδοσιακές» επιχειρήσεις, γεγονός που περιπλέκει ακόμη περισσότερο την πρόσβασή τους στη χρηματοδότηση, αφού αυτές οι μορφές ή τα πρότυπα ούτε αναγνωρίζονται ούτε κατανοούνται πάντοτε από τους χρηματοπιστωτικούς φορείς.

1.7 Τα υβριδικά κεφαλαιακά μέσα πρέπει επίσης να προωθηθούν, ως εναλλακτικά των τραπεζικών δανείων. Πρέπει να υποστηριχθεί η καθιέρωση νέων χρηματοπιστωτικών φορέων, όπως και νέων χρηματοπιστωτικών μεσολαβητών που δεν παρέχουν μόνο καινοτόμους χρηματοπιστωτικές λύσεις, αλλά και επιχειρηματικές συμβουλές. Ένα καλό παράδειγμα που αξίζει να αναφερθεί εδώ είναι η συλλογική χρηματοδότηση (crowd funding), ενώ μια άλλη επιλογή που θα μπορούσε να εξεταστεί είναι η συμμετοχική τραπεζική (participatory banking).

1.8 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη να ενισχυθεί ο ρόλος που διαδραματίζει ο όμιλος της ΕΤΕπ, σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στις επενδύσεις σε ΜμΕ, μέσω ενός πλήρους φάσματος γενικών και ειδικά στοχοθετημένων μέτρων. Όσον αφορά τα δάνεια της ΕΤΕπ προς τις ΜμΕ, οι μεσάζοντες της ΕΤΕπ καλούνται να εντείνουν τις επικοινωνιακές τους προσπάθειες για την προώθηση αυτού του συστήματος χρηματοδότησης στον κύκλο των ΜμΕ, σε συνεργασία με τις οργανώσεις των τελευταίων.

1.9 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση την πρόταση για μεγαλύτερη απλούστευση και διαφάνεια των χρηματοδοτικών μέσων της επόμενης γενιάς (μέσο δανειακής χρηματοδότησης της ΕΕ και μέσο κεφαλαιακής χρηματοδότησης της ΕΕ) στο πρόγραμμα του επόμενου πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προτάσεις αυτές, λόγω του υψηλού μοχλευτικού αποτελέσματος που θα έχουν αυτοί οι δύο τρόποι χρηματοδότησης.

1.10 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την απόφαση της Επιτροπής να ενθαρρύνει τον διάλογο μεταξύ των διάφορων ενδιαφερόμενων μερών, με στόχο την παρακολούθηση των εξελίξεων της αγοράς και τη διατύπωση συστάσεων για τη βελτίωση της πρόσβασης των ΜμΕ στη χρηματοδότηση. Η ΕΟΚΕ ελπίζει να προσκαλείται τακτικά στο Φόρουμ Χρηματοδότησης των ΜμΕ, για συζήτηση και παρουσίαση συγκεκριμένων προτάσεων για την ελάφρυνση των χρηματοδοτικών προβλημάτων των ΜμΕ.

1.11 Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι πρέπει να ενθαρρυνθεί η ειδική κατάρτιση των επιχειρηματιών, π.χ. με προγράμματα επενδυτικής ετοιμότητας.

1.12 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να διευκολυνθεί η πρόσβαση των ΜμΕ στα ευρωπαϊκά προγράμματα στήριξης της χρηματοδότησής τους που εφαρμόζονται με τη μεσολάβηση ευρωπαϊκών, εθνικών ή περιφερειακών χρηματοπιστωτικών φορέων. Οι διαφανείς, κατανοητές και συνεκτικές διαδικασίες σε όλα τα επίπεδα είναι το κλειδί για την επιτυχία αυτών των προγραμμάτων.

2. Η πρόταση της Επιτροπής

2.1 Το σχέδιο δράσης παρουσιάζει τα κυριότερα εμπόδια στην τόνωση της χρηματοδότησης των ΜμΕ, όπως:

- η πρόσβαση στον δανεισμό·
- η πρόσβαση σε επιχειρηματικά κεφάλαια·
- η πρόσβαση στις κεφαλαιαγορές.

2.2 Επιπλέον, το έγγραφο περιγράφει τα μέτρα που ελήφθησαν μεταξύ 2007 και 2012 προκειμένου να διασφαλιστεί η χρηματοδότηση των ΜμΕ, δηλαδή:

- το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα και την καινοτομία (ΠΑΚ)·
- τα κονδύλια της ΕΤΕπ για δάνεια σε ΜμΕ·
- οι πόροι για την πολιτική συνοχής·
- το μέσο επιμερισμού του κινδύνου του 7ου προγράμματος-πλαισίου της ΕΕ για την έρευνα.

2.3 Η Επιτροπή προσδιορίζει σειρά μέτρων για τη διευκόλυνση της χρηματοδότησης των ΜμΕ. Μεταξύ αυτών περιλαμβάνονται:

- κανονιστικά μέτρα·

— μέτρα για τη βελτίωση της χρηματοδότησης των ΜμΕ ανά την ΕΕ μέσω δανείων και κεφαλαίων επιχειρηματικού κινδύνου·

— μέτρα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος για τις ΜμΕ.

3. Γενικές παρατηρήσεις και σχόλια

3.1 Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ), σε στενή συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, δημοσιεύει τακτικά τα αποτελέσματα της «Έρευνας για την πρόσβαση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ) στη χρηματοδότηση στην ευρωζώνη»⁽¹⁾. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της τελευταίας παρόμοιας έρευνας, οι ανάγκες εξωτερικής χρηματοδότησης των ΜμΕ της ευρωζώνης αυξήθηκαν στο διάστημα Οκτωβρίου 2011-Μαρτίου 2012. Ταυτόχρονα, τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν πως η πρόσβαση στον τραπεζικό δανεισμό εξακολούθησε να επιδεινώνεται, αν και σε διαφορετικό βαθμό μεταξύ των κρατών μελών⁽²⁾. Συνολικά, οι επιχειρήσεις ανέφεραν επιδείνωση της διαθεσιμότητας τραπεζικών δανείων. Επιπλέον, τα αποτελέσματα της έρευνας δείχνουν κατά τι υψηλότερα ποσοστά απορρίψεων κατά την υποβολή των αιτήσεων δανεισμού. Εν τω μεταξύ, το ποσοστό των ερωτηθέντων που ανέφεραν ως κύριο πρόβλημά τους την πρόσβαση στη χρηματοδότηση παρέμεινε σε γενικές γραμμές αμετάβλητο. Ενώπιον αυτής της κατάστασης, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει πλήρη δυνατότητα αξιοποίησης των εναλλακτικών τρόπων πρόσβασης στη χρηματοδότηση.

3.2 Η ΕΟΚΕ τονίζει ότι κάθε έρευνα πρέπει να παρακολουθείται στενά, ώστε να υπάρχει ταχεία αντίδραση, με την πρόταση συγκεκριμένων μέτρων πολιτικής. Η παρακολούθηση αυτή μπορεί να συμπληρωθεί με τις πληροφορίες που διατίθενται από το Φόρουμ Χρηματοδότησης των ΜμΕ, από τα κράτη μέλη και από τις οργανώσεις των ΜμΕ. Το έργο αυτό θα πρέπει να αναληφθεί από την Επιτροπή, με τη συμμετοχή της ΕΟΚΕ και της κοινωνίας των πολιτών.

3.3 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει την έρευνα που διεξάγει αυτόν τον καιρό η Επιτροπή για την αξιολόγηση του ορισμού των ΜμΕ και ζητά ιδίως να δοθεί ειδική προσοχή στις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις. Δεδομένης της ποικιλίας των ΜμΕ από άποψη μορφής και μεγέθους⁽³⁾ (οικογενειακές επιχειρήσεις, ελεύθερα επαγγέλματα και κοινωνικές επιχειρήσεις, για να αναφέρουμε μερικά μόνο παραδείγματα), η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει στην Επιτροπή ότι πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στην επεξεργασία μέτρων χρηματοδοτικής στήριξης που μπορούν να προσαρμοστούν στις ανάγκες της καθεμιάς τους. Κατά την προετοιμασία των χρηματοδοτικών προγραμμάτων για τη στήριξη της ανάπτυξης των ΜμΕ, η Επιτροπή καλείται, συνεπώς, να λάβει υπόψη τα διαφορετικά χαρακτηριστικά τους, αποδίδοντας ιδιαίτερη προσοχή στις πολύ μικρές επιχειρήσεις. Θα πρέπει να αποφύγει τις μεροληψίες, αφού δεν υπάρχει κοινή και ενιαία λύση για τις ανάγκες όλων τους.

4. Ειδικές παρατηρήσεις και σχόλια για τα κανονιστικά μέτρα

4.1 Κανονισμός για το επιχειρηματικό κεφάλαιο

4.1.1 Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της καθιέρωσης εναρμονισμένου καθεστώτος για τις διασυνοριακές συναλλαγές των ταμείων επιχειρηματικού κεφαλαίου. Η πρόταση είναι αξιόπαινη, διότι πιθανότατα θα περιορίσει τις ελλείψεις της αγοράς χάρη στη δημιουργία ενός

⁽¹⁾ Ο τελευταίος γύρος της έρευνας διεξήχθη μεταξύ 29 Φεβρουαρίου και 29 Μαρτίου 2012 και κάλυψε δείγμα 7 511 εταιρειών της ευρωζώνης.

⁽²⁾ Βλ. συγκεκριμένα στοιχεία στις σελ. 14 και 15 της ίδιας έρευνας.

⁽³⁾ ΕΕ C 318 της 23.12.2009, σελ. 22 - ΕΕ C 376 της 22.12.2011, σελ. 51.

«ευρωπαϊκού διαβατηρίου», που θα επιτρέπει στα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου της ΕΕ να πωλούν τα προϊόντα τους και να αντλούν κεφάλαια σε πανευρωπαϊκή κλίμακα. Η ΕΟΚΕ έχει διατυπώσει συγκεκριμένες παρατηρήσεις στην προηγούμενη γνωμοδότησή της για τα ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου⁽⁴⁾ και καλεί την Επιτροπή να τις λάβει υπόψη.

4.1.2 Η ΕΟΚΕ είναι σθεναρά υπέρ της μελέτης που σκοπεύει να εκπονήσει η Επιτροπή το 2012 για τη σχέση ανάμεσα στις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας και τις επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου από τις τράπεζες και τις ασφαλιστικές εταιρείες. Στη μελέτη αυτή θα πρέπει να αξιολογηθεί κατά πόσον αυτά τα μέσα δημιουργούν ολιγοπώλιο των μεγάλων διεθνών τραπεζών και κατά πόσο θα πρέπει να αλλάξουν στο μεσοπρόθεσμο ή μακροπρόθεσμο μέλλον.

4.1.3 Καθώς οι ΜμΕ είναι στην πλειονότητά τους μικρές επιχειρήσεις (κάτω των 10 υπαλλήλων), η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στα ταμεία μικροεπιχειρηματικού κεφαλαίου. Τα ταμεία αυτά επενδύουν σε επιχειρήσεις των οποίων τα σχέδια δεν είναι αρκετά ελκυστικά για να τα προσέξουν τα παραδοσιακά ταμεία επιχειρηματικού κεφαλαίου, αλλά είναι και υπερβολικά μεγάλα ή επισφαλής για να προσελκύσουν κεφάλαια από τις παραδοσιακές δανειοδοτικές πηγές. Τα ταμεία αυτά ενισχύουν την κεφαλαιακή βάση των εταιρειών και αναπτύσσουν τις επαγγελματικές δεξιότητες των επιχειρηματιών με μεθόδους επαγγελματικής καθοδήγησης καθ' όλη τη διάρκεια της επένδυσης⁽⁵⁾. Τα κράτη μέλη καλούνται να προτείνουν εργαλεία, επί παραδείγματι ειδικά φορολογικά μέτρα, που θα μπορούσαν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη τέτοιων ταμείων, προκειμένου να καλυφθεί το χρηματοδοτικό χάσμα.

4.2 Φορολογικές μεταρρυθμίσεις

4.2.1 Επικροτούμε τις προτάσεις της Επιτροπής όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις της φορολογίας για τις διασυνοριακές επενδύσεις επιχειρηματικών κεφαλαίων. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή και, παράλληλα, τα κράτη μέλη να προτείνουν σαφή μέτρα για την πρόληψη της φοροαποφυγής και της φοροδιαφυγής.

4.2.2 Εκτός από την άρση των φορολογικών εμποδίων στις διασυνοριακές συναλλαγές, η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να διασφαλίσει ότι τα κράτη μέλη ενθαρρύνουν και στο εσωτερικό τους τη μεταρρύθμιση της φορολογίας για τα συστήματα χρηματοδότησης των ΜμΕ.

4.2.3 Οι ορθές πρακτικές που υφίστανται σε ορισμένα κράτη μέλη θα πρέπει να μελετηθούν, να επεκταθούν σε πανευρωπαϊκό επίπεδο και να διαδοθούν μεταξύ των ΜμΕ⁽⁶⁾. Σε αρκετές χώρες υπάρχουν ήδη δέσμες φορολογικών κινήτρων. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η Φλάνδρα στο Βέλγιο, που πριν από λίγα χρόνια καθιέρωσε ένα αμοιβαία επωφελές δάνειο, σύμφωνα με το οποίο οι ιδιώτες μπορούν να δανείσουν ποσά σε ΜμΕ και να λάβουν φορολογική ελάφρυνση ως αντάλλαγμα. Άλλο καλό παράδειγμα είναι το ολλανδικό σύστημα που είναι γνωστό ως «Δάνειο της θείας Αγκάθα»⁽⁷⁾.

⁽⁴⁾ ΕΕ C 191 της 29.06.2012, σελ. 72.

⁽⁵⁾ Βλ. για παράδειγμα το γαλλικό ταμείο Financités: <http://www.financites.fr/>.

⁽⁶⁾ Βλ. την έκθεση του Ευρωπαϊκού Δικτύου Επιχειρηματικών Αγγέλων (EBAN): *Tax Outlook 2010 Executive Summary* (Σύνοψη των φορολογικών προοπτικών του 2010), <http://www.eban.org/resource-center/publications/eban-publications>.

⁽⁷⁾ Tante Agaath regeling (http://www.tanteagaath.nl/agaath_regeling.htm).

4.2.4 Οι φοροαπαλλαγές, όπως ο νόμος «ISF PME» στη Γαλλία⁽⁸⁾, μπορούν επίσης να ωφελήσουν πραγματικά τις ΜμΕ με υψηλό ρυθμό ανάπτυξης. Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ τέτοιων προγραμμάτων, στον βαθμό που το ποσό της φοροαπαλλαγής είναι λογικό και δεν υπονομεύει τη συμβολή σε άλλους, εξίσου σημαντικούς τομείς.

4.3 Κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις

4.3.1 Η ΕΟΚΕ τάσσεται υπέρ της προβλεπόμενης πρότασης περί εκσυγχρονισμού των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, ώστε να απλοποιηθούν οι ισχύοντες κανόνες για τις ΜμΕ. Σημειώνει πως η Επιτροπή σκοπεύει να επανεξετάσει τον γενικό κανονισμό απαλλαγής κατά κατηγορία και ορισμένες κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις, που περιλαμβάνουν τα επιχειρηματικά κεφάλαια, για την επίτευξη των στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020». Η ΕΟΚΕ ζητά να βελτιωθούν, να απλοποιηθούν και να διευκρινιστούν αυτοί οι κανόνες και καλεί την Επιτροπή να διασφαλίσει ότι οι κρατικές ενισχύσεις θα χρησιμοποιούνται μόνο για την αντιμετώπιση των ελλείψεων της αγοράς.

4.4 Περισσότερο διαφανείς αγορές για τις ΜμΕ και τις εισηγμένες ΜμΕ

4.4.1 Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόθεση της προτεινόμενης οδηγίας για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων (MIFID) να αναπτυχθούν ομοιογενείς αγορές ανάπτυξης ΜμΕ και να καταστούν ελκυστικές για τους επενδυτές χάρη στο *σήμα αγοράς ανάπτυξης ΜμΕ*. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ συνιστά⁽⁹⁾ να θεσπιστούν ειδικές διατάξεις και μέτρα που να εξασφαλίζουν την αποτελεσματική και αποδοτική εφαρμογή του.

4.5 Επιβαρύνσεις αναφοράς για τις εισηγμένες ΜμΕ

4.5.1 Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη καλούνται να μειώσουν τους λογιστικούς κανόνες και τις επιβαρύνσεις αναφοράς για τις εισηγμένες ΜμΕ στην Ευρώπη. Η ΕΟΚΕ επιδοκιμάζει το γεγονός ότι η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση οδηγίας για την απλούστευση και την τροποποίηση των λογιστικών οδηγιών και, συγχρόνως, πρόταση για την αναθεώρηση της οδηγίας περί διαφάνειας. Υπευθυμίζει στην Επιτροπή να λάβει υπόψη τις δύο γνωμοδοτήσεις που εξέδωσε σχετικά στις αρχές του 2012⁽¹⁰⁾ και φρονεί ότι, για να επιτευχθεί περαιτέρω ανάπτυξη, πρέπει να αποδοσεμειθούν πόροι των ΜμΕ για να επενδυθούν στις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες.

4.6 Η μελλοντική εφαρμογή της συμφωνίας της Βασιλείας III και οι συνέπειές της για τη χρηματοδότηση των ΜμΕ

4.6.1 Η ΕΕ πρέπει να παραμείνει στην πρωτοπορία της εφαρμογής των διεθνώς συμφωνημένων μεταρρυθμίσεων του ρυθμιστικού πλαισίου του χρηματοπιστωτικού τομέα. Ωστόσο, η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι οι απαιτήσεις κεφαλαιακής επάρκειας, οι οποίες τίθενται σε ισχύ κατ' εφαρμογήν της συμφωνίας της Βασιλείας III στην ΕΕ και οι οποίες βρίσκονται επί του παρόντος στο στάδιο της συζήτησης (τέταρτη οδηγία και κανονισμός σχετικά με τις κεφαλαιακές απαιτήσεις - ΟΚΑ IV και ΚΚΑ), ενδέχεται να δημιουργήσουν διάφορα προβλήματα στις ΜμΕ⁽¹¹⁾.

⁽⁸⁾ <http://pme.service-public.fr/actualites/brevs/reduction-isf-pour-investissements-pme.html>.

⁽⁹⁾ ΕΕ C 191 της 29.06.2012, σελ. 80.

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 143 της 22.05.2012, σελ. 78 - ΕΕ C 181 της 21.06.2012, σελ. 84.

⁽¹¹⁾ ΕΕ C 68 της 6.03.2012, σελ. 39.

4.6.2 Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών οργάνων να αυξήσουν τη ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, για να αποφευχθούν οι μελλοντικές κρίσεις. Ωστόσο, η μεγαλύτερη ρύθμιση των κεφαλαιαγορών δεν πρέπει να αποβαίνει εις βάρος της χρηματοδότησης των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων. Η ΕΟΚΕ υποστηρίζει πλήρως την «Έκθεση Karas» που υιοθετήθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Μάιο του 2012, ως ένα ακόμη βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση της συνετής και κατάλληλης εφαρμογής στην ΕΕ των κανόνων της Βασιλείας III για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις.

4.6.3 Η ΕΟΚΕ σημειώνει πως η Επιτροπή προτίθεται να διαβουλευτεί με την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (EAT) εντός 24 μηνών από την θέση σε ισχύ της νέας οδηγίας (OKA IV) και πως η EAT θα υποβάλει έκθεση σχετικά με τη δανειοδότηση των ΜμΕ και των φυσικών προσώπων. Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να συμμετάσχει πλήρως στην αναθεώρηση της στάθμισης του κινδύνου, εκφράζοντας τη γνώμη της επί της έκθεσης που θα αποσταλεί στο Συμβούλιο και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

4.7 Οδηγία για τις καθυστερήσεις πληρωμών

4.7.1 Η Επιτροπή προβλέπει τη θέση σε εφαρμογή αυτής της οδηγίας το αργότερο έως τις 16 Μαρτίου 2013. Η ΕΟΚΕ καλεί τα κράτη μέλη να διασφαλίσουν ότι οι ΜμΕ θα μπορέσουν να ωφεληθούν από το σύστημα ταχύτερα. Είναι επίσης πολύ σημαντικό να ελέγξει η Επιτροπή την έγκαιρη μεταφορά της οδηγίας από όλα τα κράτη μέλη. Επιπλέον, η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί στενά τον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη εφαρμόζουν το άρθρο 4 παράγραφος 5, το οποίο τους δίνει τη δυνατότητα παράτασης της διαδικασίας επαλήθευσης πέραν των 30 ημερών, εκτός αν αυτή είναι κατάφωρα καταχρηστική για τον δανειστή. Η Επιτροπή πρέπει να παρακολουθεί στενά τα κράτη μέλη προκειμένου να αποτραπεί η χρήση αυτού του άρθρου για την τεχνητή καθυστέρηση των πληρωμών, ιδίως δεδομένου ότι οι καθυστερήσεις πληρωμών από τις δημόσιες αρχές έχουν σημαντικές επιπτώσεις στις ταμειακές ροές και στη διαχείριση των ρευστών διαθεσίμων των ΜμΕ.

4.7.2 Η ΕΟΚΕ καλεί τα ευρωπαϊκά όργανα να δώσουν το καλό παράδειγμα πληρώνοντας τους προμηθευτές τους έγκαιρα, χωρίς να τους επιβάλλουν περιττές διοικητικές και οικονομικές επιβαρύνσεις.

4.8 Ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας

4.8.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη θέσπιση κανονισμού σχετικά με τα ευρωπαϊκά ταμεία κοινωνικής επιχειρηματικότητας και υπενθυμίζει στην Επιτροπή ότι η βελτίωση της πρόσβασης των κοινωνικών επιχειρήσεων σε επαρκή κεφάλαια πρέπει να αποτελεί υψίστη προτεραιότητα. Η ΕΟΚΕ εξέφρασε τη γνώμη ⁽¹²⁾ της επί του θέματος στις αρχές του 2012. Μία από τις προκλήσεις που επεσήμανε είναι η ανάγκη μέτρησης και αναφοράς των κοινωνικών επιπτώσεων των εταιρειών χαρτοφυλακίου και του αντικτύπου τους στην κοινωνία. Η ΕΟΚΕ συνιστά να αναληφθεί μια κοινή μελέτη σε επίπεδο ΕΕ, προκειμένου να αναπτυχθούν συγκεκριμένα κριτήρια και δείκτες για αυτά τα θέματα. Υπενθυμίζει δε στην Επιτροπή πως αυτά τα ταμεία δεν είναι παρά ένα

μόνο από τα πολυάριθμα και εξαιρετικά αναγκαία χρηματοπιστωτικά μέσα που χρειάζεται ακόμη να δημιουργηθούν.

4.8.2 Η ΕΟΚΕ καλεί επίσης τα κράτη μέλη να βελτιώσουν την αναγνώριση των διάφορων μορφών κοινωνικών επιχειρήσεων. Αν οι επιχειρήσεις αυτές είχαν μεγαλύτερη αναγνώριση, θα μειωνόταν ο συντελεστής στάθμισης κινδύνου για τα δάνεια που τους χορηγούνται και δεν θα μειονεκτούσαν πλέον από αυτήν την άποψη σε σύγκριση με τις παραδοσιακές επιχειρήσεις.

5. Ειδικές παρατηρήσεις και σχόλια σχετικά με τα μέτρα της ΕΕ για τη χρηματοδότηση των ΜμΕ

5.1 Η ΕΟΚΕ έχει πλήρη επίγνωση του γεγονότος ότι πολλές ΜμΕ, ιδίως μικρότερου μεγέθους, θα συνεχίσουν να εξαρτώνται κατά κύριο λόγο από τα τραπεζικά δάνεια για την εξωτερική τους χρηματοδότηση.

5.2 Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη διατήρηση της δανειοδοτικής δραστηριότητας της ΕΤΕπ προς τις ΜμΕ ως ένα από τα κυριότερα μέσα δανειοδότησης των ΜμΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο και αναγνωρίζει τα οικονομικά πλεονεκτήματα που μεταβιβάζονται στις ΜμΕ με αυτά τα μεσολαβούμενα δάνεια, για τη μείωση του κόστους δανεισμού τους. Η ΕΟΚΕ καλεί την ΕΤΕπ να συνεχίσει την αποτελεσματική τους χρήση και να δημοσιεύει τακτικά έκθεση για τα επιτευχθέντα αποτελέσματα. Για να επιτευχθούν τα επιθυμητά αποτελέσματα, οι μεσολαβούσες τράπεζες καλούνται να εντείνουν τις επικοινωνιακές τους προσπάθειες για την καλύτερη προώθηση αυτών των δανείων στον κύκλο των ΜμΕ, σε στενή συνεργασία με τις οργανώσεις των τελευταίων.

5.3 Είναι εξίσου σημαντικό να υποστηριχθεί η εμφάνιση νέων μορφών μεσολαβητικής χρηματοδότησης, που σε πολλές περιπτώσεις είναι πιο ενδεδειγμένη για την ποικιλομορφία των ΜμΕ. Η πείρα από τον συνεταιριστικό και από τον κοινωνικό τραπεζικό τομέα είναι πολύτιμη, επειδή προσφέρουν προσαρμοσμένη χρηματοδοτική στήριξη, συχνά σε συνδυασμό και με άλλες υποστηρικτικές υπηρεσίες.

5.4 Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διευρύνει τις διευκολύνσεις επιμερισμού των κινδύνων για τις επενδύσεις σε μετοχικό ή οιονεί μετοχικό κεφάλαιο, σε στενή συνεργασία με τον όμιλο της ΕΤΕπ, και να υποστηρίξει την έκδοση ομαδοποιημένων εταιρικών ομολόγων. Όσον αφορά την αγορά των οιονεί μετοχικών κεφαλαίων, η ΕΟΚΕ καλεί ιδιαιτέρως την Επιτροπή και τον όμιλο της ΕΤΕπ να διερευνήσουν τρόπους βελτίωσης της ενδιάμεσης χρηματοδότησης και να εξετάσουν νέα σχετικά προϊόντα, όπως η εγγύηση των ενδιάμεσων δανείων.

5.5 Η ΕΟΚΕ συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να συνεχίσει την προώθηση των συστημάτων χρηματοδότησης της ΕΕ στις οργανώσεις των ΜμΕ, προκειμένου να εξασφαλιστεί μεγαλύτερη δημοσιότητα και ταχεία απορρόφηση αυτών των μέσων, ιδίως στα κράτη μέλη όπου εξακολουθεί να υπάρχει υστέρηση. Καθώς η αποτελεσματική χρηματοδότηση των ΜμΕ μπορεί να θεωρηθεί ένα από τα σημαντικότερα εργαλεία του «Συμφώνου Ανάπτυξης», το ζήτημα θα πρέπει να αντιμετωπίζεται δεόντως στα εθνικά προγράμματα μεταρρυθμίσεων.

⁽¹²⁾ EE C 229 της 31.07.2012, σελ. 55.

5.6 Η ΕΟΚΕ φρονεί ότι πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη στήριξη των ΜμΕ με τα χρηματοδοτικά μέσα ιδίων κεφαλαίων και χρέους που προβλέπονται από το πρόγραμμα για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και μικρομεσαίων επιχειρήσεων (COSME) και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020». Η ΕΟΚΕ τάσσεται σθεναρά υπέρ της αύξησης του ανώτατου ορίου που προβλέπεται για τη διευκόλυνση εγγύησης δανείων του προγράμματος COSME (150 000 ευρώ), όπως έχουμε ήδη δηλώσει στην παλαιότερη γνωμοδότησή μας για το εν λόγω πρόγραμμα ⁽¹³⁾.

5.7 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει την ανάγκη ύπαρξης κανονισμών της πολιτικής για τη συνοχή οι οποίοι να εξασφαλίζουν όντως την απόδοση και αποτελεσματική εφαρμογή των προγραμμάτων για τις ΜμΕ, διότι το σημερινό πλαίσιο δεν είναι αρκετά ευνοϊκό. Η ΕΟΚΕ λυπάται που οι χρηματοδοτικοί κανονισμοί της ΕΕ είναι σήμερα υπερβολικά επαχθείς ή υπερβολικά περίπλοκοι, δημιουργώντας έτσι προβλήματα στους εθνικούς ενδιάμεσους φορείς που είναι αρμόδιοι για την εφαρμογή τους. Υπάρχει σαφώς ανάγκη καλύτερης παρακολούθησης της χρήσης των χρηματοπιστωτικών μέσων που προβλέπονται από την πολιτική συνοχής ⁽¹⁴⁾.

5.8 Είναι επίσης σημαντικό να μεταβούμε από τη χρηματοδότηση συγκεκριμένων έργων σε πιο βιώσιμα χρηματοδοτικά μέσα, για να αποφευχθεί η εξάρτηση από την κρατική χρηματοδότηση. Η Επιτροπή θα πρέπει να παράσχει εδώ καθοδήγηση ως προς τις ορθές πρακτικές συνδυασμού και μόχλευσης μέσω χρηματοδότησης από διάφορες πηγές σε όλα τα στάδια του κύκλου ζωής των ΜμΕ.

5.9 Η ΕΟΚΕ σημειώνει την πρόταση περί μακροπρόθεσμης διευκόλυνσης της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση με νέα χρηματοδοτικά μέσα (μέσο δανειακής χρηματοδότησης της ΕΕ και μέσο κεφαλαιακής χρηματοδότησης της ΕΕ) με τη μορφή ειδικών πλατφορμών στο επόμενο πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο. Με τη συγκέντρωση πόρων από διάφορες πηγές, η ΕΟΚΕ εκτιμά ότι αυτά τα χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να αποτελέσουν καταλύτη για επενδύσεις σε εντοπισθέντα κενά στην αγορά, να επιτύχουν οικονομίες κλίμακας και/ή να ελαχιστοποιήσουν τον κίνδυνο χρεοκοπίας όταν είναι δύσκολο να επιτευχθεί η απαιτούμενη κρίσιμη μάζα από τα μεμονωμένα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ καλεί, συνεπώς, την Επιτροπή να προβεί στην εφαρμογή αυτής της νέας γενιάς χρηματοδοτικών μέσων, βάσει των διδαγμάτων που έχουν εξαχθεί από τα υφιστάμενα μέσα (χρηματοδοτικά μέσα του προγράμματος ανταγωνιστικότητας και καινοτομίας, χρηματοδοτική διευκόλυνση καταμερισμού του κινδύνου του 7ου ΠΠ Ε&Α). Είναι σημαντικό να παρασχεθούν κατάλληλοι κανόνες, καθοδήγηση και τυποποίηση σύμφωνα με τις απαιτήσεις της αγοράς και τις βέλτιστες πρακτικές, να αποφευχθούν οι επικαλύψεις και να απλοποιηθεί ο τρόπος εφαρμογής, προκειμένου να προαχθεί η αποτελεσματικότητα και η δημοσιονομική πειθαρχία. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η επαρκής παρακολούθηση, η υποβολή εκθέσεων, ο λογιστικός έλεγχος και η χρηστή διαχείριση είναι υψίστης σημασίας για να εξασφαλιστεί ότι οι πόροι της ΕΕ χρησιμοποιούνται για τον επιδιωκόμενο σκοπό.

6. Ειδικές παρατηρήσεις και σχόλια σχετικά με τα μέτρα για τη βελτίωση του περιβάλλοντος για τις ΜμΕ

6.1 Βελτίωση της πληροφόρησης και της επικοινωνίας με τις ΜμΕ

6.1.1 Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόταση περί ενίσχυσης της ενημέρωσης των χρηματοπιστωτικών μεσαζόντων και ενθάρρυνσης των

τραπεζών και των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων να παρέχουν στους πελάτες τους όλα τα απαραίτητα εργαλεία που θα τους βοηθήσουν να βρουν χρηματοδότηση. Επιπροσθέτως, η ΕΟΚΕ θεωρεί σημαντική την τόνωση της χρηματοοικονομικής εκπαίδευσης για τις ΜμΕ. Τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται θερμά να συμμετάσχουν σε αυτή τη δραστηριότητα θεσπίζοντας ειδικά προγράμματα «επενδυτικής ετοιμότητας» για τις ΜμΕ, σε στενή συνεργασία με τις οργάνωσεις των τελευταίων.

6.1.2 Ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα για τη μεγάλη πλειονότητα των ΜμΕ είναι η πρόσβαση σε συμβουλές ειδικά προσαρμοσμένες στις ανάγκες τους. Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της αρχής και του ρόλου του Ευρωπαϊκού Δικτύου Υποστήριξης των Επιχειρήσεων (Enterprise Europe Network), αλλά πιστεύει ότι θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες που παρέχει ⁽¹⁵⁾. Η ΕΟΚΕ συνιστά, επομένως, να ενισχυθεί η ικανότητα παροχής χρηματοδοτικών συμβουλών αυτού του δικτύου· τονίζει, ωστόσο, ότι οι οργάνωσεις των ΜμΕ θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά σε αυτήν την εκστρατεία, η οποία θα πρέπει να προσαρμοστεί έτσι ώστε να προβάλλει την ποικιλομορφία των ΜμΕ.

6.2 Βελτίωση της παρακολούθησης και της συλλογής δεδομένων για την αγορά χρηματοδότησης των ΜμΕ

6.2.1 Η ΕΟΚΕ σημειώνει πως η Επιτροπή έχει ήδη εργαστεί για αυτό το ζήτημα (μελέτες της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση και δείκτης χρηματοδότησης των ΜμΕ). Επικροτεί την πρόταση της Επιτροπής για στενότερη συνεργασία με τις ομοσπονδίες τραπεζών και συλλογή συμβουλών και από άλλους οργανισμούς (EKT, EAT). Η ΕΟΚΕ συνιστά επίσης τη συμμετοχή οργάνωσεων των ΜμΕ και οργανισμών εθνικού επιπέδου. Λυπάται που το σχέδιο δράσης δεν αναφέρεται στην ενίσχυση της συνεργασίας με διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΟΣΑ, για την εξασφάλιση δεδομένων και στατιστικών ⁽¹⁶⁾ σχετικά με την πρόσβαση στη χρηματοδότηση.

6.3 Ποιοτική αξιολόγηση

6.3.1 Τα μοντέλα αποκλειστικά ποσοτικής αξιολόγησης συχνά δεν ενδείκνυται για την αξιολόγηση των ΜμΕ, επειδή είναι υπερβολικά άκαμπτα. Η χρήση ποιοτικών παραγόντων επιπροσθέτως της συνήθους ποσοτικής ανάλυσης είναι κάτι παραπάνω από ευπρόσδεκτη. Οι τράπεζες θα μπορούσαν, συνεπώς, να εξετάσουν κατά πόσο μπορούν να εξισορροπήσουν τις μεθόδους που χρησιμοποιούν για την αξιολόγηση της πιστοληπτικής ικανότητας των ΜμΕ αφήνοντας αρκετό περιθώριο για την ανάπτυξη «τραπεζικής διαπροσωπικών σχέσεων» (relationship banking). Το ζήτημα αυτό πρέπει επίσης να αντιμετωπιστεί με την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Η ΕΟΚΕ διαπιστώνει με λύπη πως ορισμένες τράπεζες μοιάζουν να απομακρύνονται από αυτήν την ιδέα αντί να την προωθούν.

6.4 «Επιχειρηματικοί άγγελοι» και άλλοι φορείς χρηματοδότησης των αρχικών σταδίων

6.4.1 Η ΕΟΚΕ πιστεύει, για παράδειγμα, ότι είναι σημαντικό να ενισχυθεί η σύνδεση των επιχειρηματικών αγγέλων και των ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων που επενδύουν στα αρχικά στάδια ανάπτυξης των επιχειρήσεων με τα ταμεία που επενδύουν σε μεταγενέστερα στάδια, προκειμένου να εξασφαλιστεί μια υγιής αλυσίδα χρηματοδότησης της καινοτομίας. Επιπροσθέτως, ενθαρρύνονται έντονα οι πρωτοβουλίες για την προώθηση του διαλόγου μεταξύ επιχειρηματικών αγγέλων, ταμείων επιχειρηματικών κεφαλαίων και τοπικών επιχειρηματιών σε περιφερειακό επίπεδο.

⁽¹³⁾ ΕΕ C 181 της 21.6.2012, σελ. 125.

⁽¹⁴⁾ Ειδική έκθεση αριθ. 2/2012 του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου «Χρηματοπιστωτικά μέσα για τις ΜμΕ συγχρηματοδοτηθέντα από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης», <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=SRCA:2012:02:FIN:EL:PDF>.

⁽¹⁵⁾ ΕΕ C 376 της 22.12.2011, σελ. 51 - ΕΕ C 181 της 21.06.2012, σελ. 125.

⁽¹⁶⁾ Βλ. π.χ. *Financing SMEs and Entrepreneurs 2012: an OECD scoreboard (Χρηματοδότηση των ΜΜΕ και των επιχειρηματιών 2012: Πίνακας επιδόσεων του ΟΟΣΑ)* (http://www.oecd-ilibrary.org/industry-and-services/financing-smes-and-entrepreneurship_9789264166769-en).

6.4.2 Θα πρέπει να μελετηθούν και να εφαρμοστούν καινοτόμοι προσεγγίσεις της χρηματοδότησης μέσω επιχειρηματικών κεφαλαίων. Μία τέτοια προσέγγιση είναι η συλλογική χρηματοδότηση (crowd funding), κατά την οποία απλοί πολίτες (και όχι τράπεζες ή ειδικοί) επενδύουν σε ΜμΕ μέσω μιας διαδικτυακής πλατφόρμας (και όχι μέσω του Χρηματιστηρίου).

6.4.3 Θα πρέπει να ενισχυθούν οι προσαρμοσμένες μορφές υβριδικών κεφαλαίων⁽¹⁷⁾, που περιλαμβάνουν στοιχεία επιχορηγήσεων, μετοχικού κεφαλαίου και δανειακών κεφαλαίων (π.χ. δανείων με επιμερισμό των κερδών), επειδή προσδιάζουν καλύτερα στις ΜμΕ τόσο στα αρχικά τους στάδια όσο και σε όλο τον κύκλο ζωής τους.

7. Άλλες συστάσεις για τη διασφάλιση της χρηματοδότησης των ΜμΕ

7.1 Βέλτιστες πρακτικές στον τραπεζικό τομέα

7.1.1 Θα ήταν σκόπιμο να μελετηθεί η δημιουργία ενός πλαισίου που θα ενθαρρύνει τη χορήγηση δανείων από τους πιστωτές με βάση μια φιλοσοφία επιμερισμού των κινδύνων και των κερδών, αφού είναι σαφές ότι θα ωφελήσει τις ΜμΕ. Φαινόμενα όπως η συμμετοχική τραπεζική χρηματοδότηση πρέπει να εξεταστούν σοβαρά από την Επιτροπή. Η ΕΟΚΕ ζητά από την Επιτροπή να προετοιμάσει Πράσινη Βίβλο ως βάση για την έναρξη συζήτησης για τη συμμετοχική τραπεζική σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Οι χωριστές πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί από χώρες όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία, το Λουξεμβούργο και η Μάλτα είναι θετικές, αλλά μπορεί να εμποδίσουν την περαιτέρω ολοκλήρωση του κλάδου των χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, οι χωριστές και ασυντόνιστες πρωτοβουλίες μπορεί να μην αποφέρουν τα πλέον αποδοτικά αποτελέσματα που θα μπορούσαν να επιτευχθούν με αυτό το είδος χρηματοδότησης, όπως ο επιμερισμός των κινδύνων και των κερδών και μια κοινωνική προσέγγιση της χρηματοδότησης. Η ενθάρρυνση της μικροχρηματοδότησης με ειδικές επενδυτικές πολιτικές που παραπέμπουν στην ισλαμική μικροχρηματοδότηση θα μπορούσε επίσης να υποκινησει νέες επιχειρηματικές δραστηριότητες και να συμβάλει στην καταπολέμηση της φτώχειας σε ορισμένες περιοχές. Σε αυτό το πλαίσιο, χρειάζεται μια ανακοίνωση της Επιτροπής που να προβλέπει, να εξετάζει και να ενθαρρύνει εναλλακτικές μεθόδους χρηματοδότησης, προκειμένου να εξασφαλιστούν για τις μεθόδους αυτές οι ίδιοι όροι ανταγωνισμού με αυτούς που ισχύουν για άλλες μεθόδους χρηματοδότησης, όπως η συμβατική.

7.1.2 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι η Επιτροπή έχει αναλύσει το έργο και τα αποτελέσματα των χρηματοπιστωτικών μεσολαβητών, όπως και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ΜμΕ κατά την αναζήτηση δανειακής χρηματοδότησης⁽¹⁸⁾. Η ΕΟΚΕ καλεί όλα τα κράτη μέλη να καθιερώσουν αυτόν τον θεσμό, προκειμένου να ενισχυθεί η διαφάνεια της δανειοδοτικής διαδικασίας. Σημειώνει ότι το άρθρο 154 παράγραφος 4 της οδηγίας για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΟΚΑ III) και το άρθρο 418 παράγραφος 4 της πρότασης κανονισμού για τις κεφαλαιακές απαιτήσεις (ΚΚΑ IV) περιλαμβάνουν διατάξεις που επιτρέπουν στις ΜμΕ να ζητούν από τις τράπεζες να

τις ενημερώνουν για την αξιολόγηση και τη βαθμολογία τους. Θα ήταν σημαντικό να εφαρμοστούν πλήρως αυτές οι διατάξεις στην πράξη.

7.1.3 Όσον αφορά τον ανταγωνισμό στον τραπεζικό τομέα, η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να μελετήσει την κατάσταση και να διασφαλίσει ότι υφίσταται ικανός τραπεζικός ανταγωνισμός εντός και μεταξύ των κρατών μελών στο πεδίο των προϊόντων χρηματοδότησης των ΜμΕ. Για παράδειγμα, υφίσταται το πρόβλημα της απώλειας χρηματοδότησης (βλ. παρακάτω)· ταυτόχρονα, τα επιτόκια υπερανάληψης για τις μικρές επιχειρήσεις παραμένουν ιδιαίτερα υψηλά, παρότι το επιτόκιο αναχρηματοδότησης της ΕΚΤ βρίσκεται σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα. Οι μεγάλες εταιρείες μπορούν να χρησιμοποιήσουν εναλλακτικές λύσεις (όπως ο απευθείας δανεισμός), αλλά οι μικρές δεν μπορούν να χρησιμοποιήσουν αυτά τα προϊόντα.

7.1.4 Απώλεια χρηματοδότησης: Σε πολλά κράτη μέλη, οι τράπεζες επιβαρύνουν με τέλη τις επιχειρήσεις που αποπληρώνουν πρόωρα τα δάνειά τους. Όταν ένα δάνειο αποπληρώνεται νωρίτερα από ό,τι προβλέπεται στη σύμβαση, η τράπεζα χρεώνει το αποκαλούμενο τέλος «απώλειας χρηματοδότησης» για να αντισταθμίσει το γεγονός ότι η τράπεζα ενδέχεται να χρειαστεί να επανεπενδύσει το κεφάλαιο του δανείου με χαμηλότερο επιτόκιο από εκείνο που θα λάμβανε αν το δάνειο δεν είχε αποπληρωθεί πρόωρα.

7.1.5 Το πρόβλημα, ωστόσο, είναι πως αυτά τα τέλη απώλειας χρηματοδότησης είναι συχνά αρκετά υψηλά. Επιπλέον, αυτά τα τέλη συχνά δεν εξηγούνται με σαφήνεια στη σύμβαση, η οποία αναφέρεται επίσης σε μελλοντικά και άγνωστα επί του παρόντος επιτόκια. Αυτό καθιστά ιδιαίτερα δυσχερή για την επιχείρηση την εκτίμηση του δυνητικού τέλους απώλειας χρηματοδότησης σε περίπτωση πρόωρης αποπληρωμής. Σε κάθε περίπτωση, οι περισσότερες επιχειρήσεις δεν έχουν καν επίγνωση της υποχρέωσης καταβολής τέλους απώλειας χρηματοδότησης.

7.1.6 Είναι κατά συνέπεια καθοριστικής σημασίας η παροχή σαφέστερης ενημέρωσης από τις τράπεζες για αυτά τα τέλη πριν από την υπογραφή οποιασδήποτε δανειακής σύμβασης. Επιπλέον, το ποσό του τέλους απώλειας χρηματοδότησης θα πρέπει να είναι περιορισμένο και λογικό.

7.2 Δημοσιότητα και διαχείριση των ευρωπαϊκών προγραμμάτων για τη χρηματοδότηση των ΜμΕ

7.2.1 Η ΕΟΚΕ είναι υπέρ της δημιουργίας ενιαίας, πολύγλωσσης διαδικτυακής βάσης δεδομένων με τις διάφορες πηγές χρηματοδότησης, η οποία θα συγκεντρώνει όλα τα ευρωπαϊκά, εθνικά και περιφερειακά μέτρα για τη διευκόλυνση της πρόσβασης των ΜμΕ σε χρηματοδότηση. Η ΕΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να διαδώσει ευρέως τον πρακτικό οδηγό που έχει καταρτίσει⁽¹⁹⁾ με πληροφορίες για τον τρόπο πρόσβασης σε δημόσια χρηματοδότηση 50 δισ. ευρώ στα 27 κράτη μέλη.

⁽¹⁷⁾ <http://www.schwabfound.org/pdf/schwabfound/SocialInvestmentManual.pdf>

⁽¹⁸⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/10/1186&format=HTML&aged=0&language=EL&guiLanguage=el>

⁽¹⁹⁾ Τελική έκθεση σχετικά με την Αξιολόγηση των πολιτικών των κρατών μελών για τη διευκόλυνση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για τις ΜμΕ – Ιούνιος 2012 http://ec.europa.eu/enterprise/policies/finance/guide-to-funding/indirect-funding/files/evaluation-of-national-financing-programmes-2012_en.pdf

7.2.2 Όσον αφορά το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020», η ΕΟΚΕ φρονεί ότι η δέσμευση του 15 % του συνολικού προϋπολογισμού του προγράμματος και η ενιαία διαχειριστική δομή είναι βασικές για τη μέγιστη αξιοποίηση του καινοτομικού δυναμικού των ΜμΕ. Όσον αφορά τη διαδικασία, απαιτούνται βελτιώσεις σχετικά με ορισμένα χρηματοδοτικά και διοικητικά ζητήματα. Για παράδειγμα, πολλές ΜμΕ που συμμετέχουν σε χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ ερευνητικά προγράμματα εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν τεράστια προβλήματα ΦΠΑ στη χώρα τους σε σχέση με αυτή τη συμμετοχή τους. Πολύ συχνά αυτό είναι ένα από τα μεγαλύτερα εμπόδια για εκείνες που συμμετέχουν εξ αρχής. Θα πρέπει να εφαρμοστούν σε όλα τα κράτη μέλη σαφείς κανονισμοί που να απαλλάσσουν τις ΜμΕ από αυτές τις επιβαρύνσεις. Ο ΦΠΑ θα πρέπει να είναι πάντοτε ανακτήσιμος στα προγράμματα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ.

Βρυξέλλες, 19 Σεπτεμβρίου 2012.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Staffan NILSSON
